

Sygn. akt VII U 3188/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bożenna Zalewska

Protokolant: sekr. sąd. Joanna Synak

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2017 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy R. D. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne

na skutek odwołania R. D. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 24 marca 2017r. nr RWA: (...)

I. oddala odwołanie

II. zasądza od wnioskodawcy R. D. (1) na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kwotę 5.400 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Bożenna Zalewska

Sygn. akt VII U 3188/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 marca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na podstawie na podstawie art. 83 ust. 1 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Z 2016 roku, poz. 963 ze zm.), stwierdził, że R. D. (1) jest dłużnikiem z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne, a wysokość jego zadłużenia wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 37 373, 44 zł, w tym:

- z tytuł składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39

- za okres od 2005-11 do 2013-12 w kwocie: 21 675,44 zł

- odsetek za zwłokę: 15698,00 zł

- kosztów upomnienia: 0,00 zł

- kosztów egzekucyjnych: 0,00 zł

W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych płatnik składek jest obowiązany, według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Zgodnie z art. 32 w/w ustawy do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne. ZUS zawiadomił o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne, wzywając jednocześnie do złożenia pisemnych wyjaśnień w sprawie przyczyn nieopłacenia składek, pod rygorem wydania decyzji w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na podstawie dotychczas zgromadzonych dowodów. Płatnik składek nie dopełnił obowiązku określonego w art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w związku z tym Zakład Ubezpieczeń Społecznych, działając na podstawie art. 83 ust. 1 ww. ustawy, określił wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Od powyższej decyzji, złożył odwołanie R. D. (1) zaskarżając ją w części określającej jego zadłużenie z tytułu składek za okres od listopada 2005 r. do stycznia 2012 r. i wnosząc o jej zmianę poprzez orzeczenie co do istoty sprawy z wyłączeniem okresu za który należności uległy przedawnieniu. Wskazano m.in., iż postępowanie przed NFZ miało charakter wypadkowy w stosunku do postępowania przed organem rentowym i dlatego aby doszło do skutecznego zawieszenia biegu przedawnienia organ rentowy winien był wszcząć postępowanie a następnie zwrócić się do NFZ zawieszając je.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

R. D. (1) prowadził działalność gospodarczą R. D. (1) Firma Handlowa (...) w okresie od 01 lutego 2000 r. do 28 lipca 2016 r.

(okoliczność bezsporna)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zwrócił się do Narodowego Funduszu Zdrowia o zajęcie stanowiska w sprawie ustalenia obowiązku podlegania przez ubezpieczonego ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej.

Wszczęcie postępowania w NFZ doprowadziło do wydania decyzji z dnia 18 listopada 2013 r. stwierdzającej podleganie przez R. D. (1) w okresie od 01 lutego 2004 r. obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu jako osoba prowadząca działalność pozarolniczą. Decyzja ta zawierała pouczenie o możliwości wniesienia odwołania od tej decyzji do Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia. Ubezpieczony z tego uprawnienia skorzystał wynikiem czego decyzją z dnia 15 października 2014 r. utrzymano w mocy zaskarżoną decyzję z dnia 18 listopada 2013 r.. Ubezpieczony nie wniósł skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Decyzja jest prawomocna od dnia 23 listopada 2014 r.

Pismem z dnia 20 lutego 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadomił ubezpieczonego o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne (odebrano 21.02.2017 r.). W toku postępowania organ rentowy ustalił zadłużenie R. D. (1) z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne. Organ rentowy sporządził z urzędu dokumenty rozliczeniowe R. D. (1) a nadto ustalił jakie należności uległy przedawnieniu na dzień 20 lutego 2017 r. i sporządził noty przedawnień.

(decyzja z dnia 19.11.2013 r. , decyzja z dnia 15.10.2014 r. pismo z dnia 20.02.2017 r. k. nienumerowane akt ZUS zawiadomienie o wszczęciu postępowania akta ZUS)

Pismem z dnia 01 marca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiadomił ubezpieczonego, że został wyznaczony stronie 7-dniowy termin, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia, na wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

(zawiadomienie o zakończeniu postępowania dowodowego z dnia 01.03.2017 r. akta ZUS)

Decyzją z dnia 24 marca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na podstawie na podstawie art. 83 ust. 1 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że R. D. (1) jest dłużnikiem z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne, a wysokość jego zadłużenia wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 37 373, 44 zł, w tym:

- z tytuł składek na ubezpieczenie zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39

- za okres od 2005-11 do 2013-12 w kwocie: 21 675,44 zł

- odsetek za zwłokę: 15698,00 zł

- kosztów upomnienia: 0,00 zł

- kosztów egzekucyjnych: 0,00 zł

(Dowód: decyzja z dnia 23.03.2017 r. k. nienumerowana akt ZUS)

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego i załączonych do akt sprawy. Podkreślić należy, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił podważyć ustaleń organu rentowego zawartych w treści zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Odwołanie wnioskodawcy nie jest uzasadnione i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z art 6 ust 1 pkt 5 oraz art 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1778) osoby prowadzące na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo następującym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu i rentowym oraz ubezpieczeniu wypadkowemu.

Zgodnie zaś z art. 13 pkt 4 powołanej ustawy osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

W myśl art 66 ust 1 pkt 1 c ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą lub osobami z nimi współpracującymi, z wyłączeniem osób, które zawiesiły wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Natomiast zgodnie z art. 67 ust. 1 powyższej ustawy obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego uważa się za spełniony po zgłoszeniu do ubezpieczenia zdrowotnego osoby podlegającej temu obowiązkowi zgodnie z przepisami art. 74-76 oraz opłaceniu składki w terminie i na zasadach określonych w ustawie.

Zgodnie zaś z art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

Zgodnie z dyspozycją art. 46 ust. 1 ww. ustawy płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

W myśl art. 47 ust. 1 ww. ustawy płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jeżeli płatnik składek nie złoży w terminie deklaracji rozliczeniowej, nie będąc z tego obowiązku zwolniony, Zakład dokonuje wymiaru składek z urzędu w wysokości wynikającej z ostatnio złożonej deklaracji rozliczeniowej, bez uwzględnienia wypłaconych zasiłków oraz zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, zawiadamiając o tym płatnika.

Z przepisów tych wynika, że osoby prowadzące działalność pozarolniczą winny opłacać składki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w obowiązujących w ustawie terminach.

W myśl art. 23 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa.

Decyzje, o których stanowi art. 38 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a zatem dotyczące obowiązku ubezpieczeń społecznych, wydawane są przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i, jak wynika z art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. c tej ustawy, dotyczą one wymierzania, pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne i powadzenia rozliczeń z płatnikami składek. Decyzje te mogą być zaskarżane zgodnie z art. 83 ust. 2 tej ustawy tylko w zakresie wymierzania i pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne. Do właściwości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należą sprawy z zakresu wymierzania i pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne. Nie należą natomiast do jego kompetencji sprawy dotyczące samego objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym. W tym zakresie właściwym jest - zgodnie z art. 109 ust. 1 ustawy z 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - dyrektor oddziału wojewódzkiego Funduszu (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 24.06.2008 r., III AUa 1880/07). Mając powyższe na względzie należy stwierdzić, że organ rentowy prawidłowo wszczął postępowanie oraz wystąpił do właściwej jednostki Narodowego Funduszu Zdrowia celem ustalenia okresu podlegania przez wnioskodawcę ubezpieczeniom zdrowotnym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. W przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą możliwe jest, że ubezpieczony zawiesił jej prowadzenie, bądź nawet zaprzestał jej prowadzenia nie dokonując jej wyrejestrowania z ewidencji. Samo zgłoszenie i wpis do ewidencji działalności gospodarczej stanowi tylko podstawę rozpoczęcia działalności gospodarczej w rozumieniu jej legalizacji i nie jest zdarzeniem ani czynnością utożsamianą z podjęciem takiej działalności. Dlatego też w orzecznictwie sądów powszechnych przyjmuje się, że wpisowi do ewidencji nadaje się charakter deklaratoryjny, a nie konstytutywny. W konsekwencji w trakcie postępowania administracyjnego okres prowadzenia działalności gospodarczej wynikający z wpisu do ewidencji może być korygowany ze względu na dowody przedstawione przez osobę, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Ponieważ ZUS nie posiada kompetencji do ustalania okresu podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu, ustalając czy płatnik składek zalega i w jakiej wysokości z opłacaniem składek na ubezpieczenie zdrowotne, w pierwszej kolejności musi ustalić, w jakim okresie podlega tym ubezpieczeniom. W związku z powyższym w niniejszej sprawie organ rentowy prawidłowo wystąpił do Narodowego Funduszu Zdrowia o ustalenie obowiązku podlegania przez skarżącego ubezpieczeniu zdrowotnemu. NFZ w dniu 18 listopada 2013 r. wydał decyzję na podstawie której stwierdził,

że wnioskodawca od 01 lutego 2004 r. podlegał obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Dopiero prawomocna decyzja NFZ dała podstawy do wymierzania przez Zakład składek na ubezpieczenia zdrowotne oraz do stwierdzenia, że ubezpieczony jest zobowiązany do opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie wskazanej w zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 24 ust. 5e ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych bieg przedawnienia zawiesza się, jeżeli wydanie decyzji jest uzależnione od rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd. Zawieszenie biegu przedawnienia trwa do dnia, w którym decyzja innego organu stała się ostateczna lub orzeczenie sądu uprawomocniło się, nie dłużej jednak niż przez 2 lata.

Z dniem 1 stycznia 2012 r., na podstawie art. 11 pkt 1 ustawy o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców - zmieniającego treść art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, skrócony został okres przedawnienia składek na ubezpieczenia społeczne z 10 do 5 lat. Zgodnie z art. 27 ust. 1, do przedawnienia należności z tytułu składek, o którym mowa w art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, którego bieg rozpoczął się przed dniem 1 stycznia 2012 r., stosuje się przepisy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, z tym że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia 1 stycznia 2012 r. Wedle zatem zasady wynikającej z tego przepisu do należności składkowych nieprzedawnionych do 1 stycznia 2012 r. (według starych zasad z zastosowaniem 10-letniego okresu przedawnienia) ma zastosowanie 5-letni termin przedawnienia, z tym jednakże bardzo istotnym zastrzeżeniem, że liczy się go nie od daty ich wymagalności, tak jak o tym stanowi art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ale od dnia 1 stycznia 2012 r. Wyjątek od tej zasady ustanawia ust. 2 przywołanego przepisu, stosownie do którego jeżeli przedawnienie rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu. Powołana regulacja oznacza, że wybór odpowiedniego terminu przedawnienia 5-letniego (liczonego od dnia 1 stycznia 2012 r.) lub 10-letniego (liczonego od daty wymagalności składki) - zależy od tego, który z nich upłynie wcześniej.

W ocenie Sądu błędnie skarżący twierdzi, że nie doszło do zawieszenia biegu przedawnienia w związku z rozstrzygnięciem kwestii wstępnej przez NFZ. Jak wskazywano powyżej, według art. 24 ust. 5e ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych bieg terminu przedawnienia zawiesza się, jeżeli wydanie decyzji jest uzależnione od rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ. Zawieszenie biegu terminu przedawnienia trwa do dnia, w którym decyzja innego organu stała się ostateczna, nie dłużej jednak niż przez 2 lata.

Zagadnieniem wstępnym w rozumieniu tego przepisu mogą być kwestie (zagadnienia) prawne, które albo ujawniły się w toku postępowania i dotyczą istotnej dla sprawy przesłanki decyzji, albo z przepisów prawa materialnego wynika wprost konieczność rozstrzygnięcia wcześniej danej kwestii prawnej. Obowiązek wyjaśnienia sprawy pod względem faktycznym i prawnym należy do organu prowadzącego postępowanie. Należy zatem przyjąć, że zagadnieniem wstępnym w rozumieniu powyższego przepisu może być tylko zagadnienie prawne, którego rozstrzygnięcie należy do właściwości innego organu i zagadnienie to może być odrębnym przedmiotem postępowania przed takim organem. Zagadnienie to nie było jeszcze przedmiotem postępowania przed właściwymi organami albo w toczącym się postępowaniu nie zapadło prawomocne (ostateczne) rozstrzygnięcie w tej kwestii. Należy ponadto przyjąć, że istnieje konieczność rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ, co należy rozumieć w ten sposób, że dana kwestia prawna stała się sporna w toku postępowania administracyjnego lub przepisy prawa wymagają ustalenia stanu prawnego w danej kwestii mającej znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a w toku postępowania okaże się, że ustalenie tego stanu może nastąpić tylko w drodze rozstrzygnięcia ZUS (por. wyrok NSA z dnia 28.05.2008 r., II OSK 1698/07, LEX nr 489631). Innym organem w rozumieniu omawianego przepisu nie musi być organ administracji publicznej, lecz każdy inny, z wyłączeniem sądów powszechnych, organ upoważniony do rozstrzygnięcia kwestii prawnych.

W ocenie Sądu zaskarżona decyzja mogła zostać wydana dopiero po ustaleniu przez dyrektora Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia podlegania przez wnioskodawcę ubezpieczeniu zdrowotnemu w okresie objętym sporem, co wynika z treści powołanych wcześniej przepisów prawa materialnego. Nie jest prawdziwe twierdzenie odwołującego się, że wcześniej winno być wszczęte postępowania przez organ rentowy.

Zatem, okres od dnia odbioru pisma przez NFZ celem rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego do dnia uprawomocnienia się decyzji tj. 23 listopada 2014 r. oraz od dnia 21 lutego 2017 r. tj. odbioru przez R. D. (2) pisma dotyczącego wszczęcia postępowania był okresem zawieszenia biegu przedawnienia należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Biorąc powyższe pod uwagę, a także uwzględniając treść art. 27 ustawy z dnia 16.09.2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. nr 232, poz.1378) Sąd stwierdził, że przedmiotowe należności nie uległy przedawnieniu i zaskarżona decyzja odpowiadała prawu.

W oparciu o poczynione ustalenia i obowiązujące przepisy prawa Sąd Okręgowy uznał, że skarżona decyzja jest prawidłowa.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477 14 § 1 k.p.c., oddalił odwołanie.

O kosztach orzeczono w oparciu o art. 98 k.p.c. w zw. z §2 pkt5 w zw. z §9 ust.1 pkt 2 w zw. z §2 ust.6 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22.10.2015r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804).

SSO Bożenna Zalewska